

עודכן ב- 03/08/2006 03:58

לראשונה: תורמי כליה יקבלו תשלום

בית המשפט המחוזי בירושלים הורה לקופות החולים לשלם לתורמי כליה 36 אלף שקל עבור הוצאותיהם, אבל לא הכריע בשאלה אם מותר לשלם עבור הכליה

מאת [שחר אילן](#)

האם זכאים תורמי איברים לתשלום? בעולם המערבי אוסר בדרך כלל החוק על סחר איברים. בישראל נקבע האיסור בחוזר מנכ"ל משרד הבריאות. אבל ההלכה היהודית דווקא מתירה תשלום עבור איבר, ואפילו רואה במכירת האיבר מצווה.

פסק דין תקדימי שנתן ביום שני שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, יוסף שפירא, מורה לראשונה לקופות החולים להעניק ל-13 תורמי כליה 36 אלף שקל כל אחד, עבור כיסוי הוצאותיהם. עם זאת, שפירא מדגיש שהוא אינו פוסק במחלוקת העקרונית יותר אם להתיר תשלום תמורה עבור הכליה עצמה.

את פסק הדין פותח שפירא במלים "לתת את הנשמה ואת הלב, לתת, לתת כשאתה אוהב" מתוך שירה של חמוטל בן זאב "לתת", ולא במקרה. את התביעה הגישו 13 אנשים שתרמו לקרוביהם כליה. למה רק תורמי כליה? כי כליה היא האיבר הפנימי היחיד שניתן לקחת מתורם חי. לב או כבד יש רק אחד, ולכן ניתן לקצור אותם רק ממת. כליות יש שתיים, ואפשר להסתדר מצוין עם כליה אחת בלבד.

התובעים, שיוצגו על ידי עו"ד שמואל ילינק, טענו כי המדינה וקופות החולים התרשלו בכך שלא דאגו לכליות לקרוביהם. לדבריהם, כל תרומה הביאה לחיסכון של כ-350 אלף שקל לשנה, עלות הטיפול בחולה כליות. כתוצאה מהתרומה נגרמה להם נכות של 30% ויש אפשרות שכושר העבודה שלהם ייפגע בעתיד. לכן יש לפצותם בחלק מהסכום שנחסך. עבודת הדוקטורט של ד"ר ילינק עסקה ב"תרומת איברים בתמורה". ילינק מנהל מאבק בעד הסדרה בחוק של מתן תמורה עבור איברים.

קופות חולים כללית ומכבי טענו באמצעות עו"ד עמיר אלמגור שמדובר ב"תביעה מסוכנת", וכי מתן תמורה בעד תרומת איבר תהיה "סחר באיברים בחסות בית המשפט". הן הזהירו ממצב שבו "איברי אנשים עניים יהפכו לחלקי חילוף לאנשים עשירים". עוד הן טענו שלתורמים לא נגרם כל נזק וכי הוכח ש"איכות חייהם ותוחלת חייהם של תורמי כליה זהה ואף גבוהה מהאוכלוסייה הרגילה". "התובעים לא הצליחו להצביע ולו על מדינה אחת בעולם שבה קיים נוהג דומה, לפיו ניתנת תמורה ניכרת מצד המדינה או מצד קופת החולים בגין תרומת איבר לקרוב משפחה", טענה קופת חולים לאומית באמצעות עו"ד פז מוזר. היא הזהירה ש"קבלת התביעה תגרום להתמוטטות קופות החולים ומערכת הבריאות בישראל".

שפירא דחה את טענת התובעים שמערכת הבריאות התרשלה בכך שלא העמידה לרשות החולים כליות. "לא ניתן לפרש את עצם הכללת הזכות להשתלת כליה (בסל הבריאות, ש"א) כהטלת חובה על המדינה ו/או על קופות החולים לספק איברים להשתלה, כאילו היה זה מוצר במרכול הזמין לכל דורש", קבע השופט.

עם זאת, שפירא פסק שמוטלת חובה על קופות החולים "לשפות את התורמים בגין הוצאות הישירות הנובעות מניתוח ההשתלה, וזאת להבדיל ממתן תמורה בגין תרומת כליה". הוצאות שיש להביא בחשבון הן "אובדן השתכרות לתקופת הניתוח וההחלמה, ימי אשפוז, הוצאות נסיעה, עזרת צד שלישי לתקופת ההחלמה וכן הוצאות רפואיות חריגות",

שאינן נכללות בסל הבריאות. על רקע זה פסק השופט סכום של 36 אלף שקל לכל תובע.
"השאלה אם זכאי תורם כליה גם לתמורה בגין חסרון האיבר, ואם כן מה גובהה ואופיה של
תמורה זו, נותרת פתוחה", כתב שפירא.

משרד הבריאות הגיש הצעת חוק שמסדירה את תרומת האיברים בישראל, ובמסגרתה,
קבע השופט, צריכה להינתן התשובה לשאלה זו, "ויפה שעה אחת קודם". אלא שהצעת
החוק דומה מאוד באופיה לפסק הדין. היא אוסרת על קבלת תמורה עבור איבר ועל מתן
תמורה. עם זאת, היא קובעת ש"שר האוצר יקבע תשלום אחיד שישולם לכלל התורמים
כפיצוי בשל ההפסד הכספי הנובע מהפעולות הכרוכות בנטילת איבר".

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון